

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-LEI

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
2, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Siliu Rădulescu.—Priviri și reflecțiuni cu ocazia anului nou.

Al. A. Botez.—Legea Agrară.

Jurisprudența Română.—Inalta Curte de Casație și Justiție. — Tălnuire. — Delict distinct. — Amnistie. — Beneficiu (lipsă de).

Curtea de Apel din Iași secția I.—Expropriere pentru utilitate națională.—Contracte de Arendare. Reziliere. (Abraham Fischer cu Societatea Ripiceni).

Trib. Dorohoi.—Timbru și înregistrare.—Acțiune în justiție.—Cereri accesorii. (Madlida Gr. Burdea cu Sofia Abramovici).

Priviri și reflecțiuni cu ocaziunea anului nou.

Anul 1922 împlinindu-și zilele, se cuvine ca într-o revistă juridică, înainte de a păși în calea ce o deschide noul an, să ne oprim puțin cu aducerea aminte la lucrările săvârșite în domeniul dreptului public și privat al țării noastre în anul care s'a scurs.

Ca și anii cari s'au succedat dela războiul mondial încoace, anul 1922 a constituit un interval în care preocuparea juriștilor și a oamenilor de stat dela noi și de aiurea a fost cu deosebire absorbită de problemele la cari au dat loc interpretarea și aplicarea tratatelor de pace sau necesitatea încheerii altor întocmiri pentru a asigura mai bine pacea între popoare și buna stare economică în hotarele fiecărei țări.

În primele zile ale anului 1922, venind la cârmuirea politică a statului român un nou guvern, corpurile legiuitoare, au fost disolvate și, prin noi alegeri, țara a fost chemată să-și trimeată noi reprezentanți pentru Adunările Naționale menite a înfăptui „așezământul constituțional cerut de noua ordine a lucrurilor”, după cum se exprimă M. S. Regele în răspunsul la adresa Camerei.

Caracterul acesta de adunare constituantă ce s'a atribuit noilor corpuri legiuitoare eșite din sufragiul universal, a fost contestat și este discutat în lumea politică și juridică.

În paginile revistei noastre, ilustrul cunoscător al chestiunilor de drept public, d-l Petre Missir, discu-

tând funcțiunea actualelor Camere, o găsește perfect constituțională¹⁾. Aceasta este și părerea preconizată de d-l Dissescu cu autoritatea sa magistraală.

Oricare ar fi părerile și oricare ar fi temeiurile de drept ce s'ar ridica în jurul acestei chestiuni, ca românii și în interesul organizării statornice a Statului român, nu putem dori decât a vedea cât mai curând solid construită noua Constituțiune a României întregite.

După deschiderea sesiunii extra-ordinare, actul cel mai însemnat cu care și-au inaugurat activitatea lor nouile Corpuri legiuitoare, a fost ratificarea unirei Basarabiei cu patria mamă, act căruia i-a urmat imediat, cu ocazia conferinței dela Genova, o nouă sancționare din partea marilor aliați a acestui act, care constituie un document solemn cu caracter politic internațional.

Cu multă mândrie și pietate națională trebuie să păstrăm suvenirea marelui act al Incoronării Suveranilor la Alba Iulia din luna lui Octombrie, cum și intrarea lor triumfală în Capitală. Acest act, dacă nu a fost săvârșit spre îndeplinirea unei formalități constituționale, a fost totuș orânduit după dorința și în sentimentul întregului popor, spre satisfacerea unei dămini strămoșești din păstrarea cărora neamul românesc și-a făcut o virtute.

Din punctul de vedere al dreptului privat, activitatea legislativă a fost foarte redusă, dată fiind scurta durată a sesiunilor în care Corpurile legiuitoare au lucrat.

Cu caracter de importanță judiciară nu avem de notat decât legea chiriilor din 13 Aprilie care, cași legiuirile anterioare în această materie, ca și tot ce s'a legiferat pe diferite terenuri la noi și aiurea, arată că dacă dreptul poate fi privit ca o știință a legilor, principiile din care izvorăsc și pe care se sprijină aceste legi sunt atât de șubredes, se schimbă atât de des în-

1) *Dreptul* No. 29 dela 24 Septembrie 1922.

năuntru chiar al aceluiași hotare, încât nu vor putea să aibă nici odată autoritatea de care se bucură principiile pe care se întemeiază știința pură.

Să reflectăm puțin, „Legea dispune pentru viitor: ea nu are putere retroactivă” — spune art. 1 din Codul civil. În contradicție cu principiul enunțat aci, legile pentru prelungirea contractelor de închiriere au venit cu putere de aplicare retroactivă.

„Proprietatea este dreptul ce-l are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în chip exclusiv și absolut”, zice art. 480 din codul civil. La adăpostul ultimelor cuvinte ale acestui text și „sub condițiunile determinate de lege”, dreptul de proprietate a fost atât de mărginit încât te întrebi dacă mai există vreunul din atributele cu care legiuitorul l-a prevăzut în cod.

În adevăr, ce mai însemnează dreptul de a dispune și a te folosi exclusiv de un bun, când legea chiriilor, în contra voinței proprietarului, ordonă ca chiriașul să continue a se folosi de casa lui, iar atunci când din o împrejurare oarecare locuința devine liberă, legea oficiilor de închiriere impune proprietarului să acorde folosința proprietății sale aceluia căruia comisia dela oficiu va voi a o da? O anihilare mai caracteristică și mai violentă a dreptului de proprietate o constituie legea agrară care, în interesul suprem național, prin expropriere a luat proprietarului rural o parte însemnată din proprietatea lui. Pentru salvarea principiilor s'a zis că proprietatea nu este un drept esențial ci o funcțiune socială.

Mai departe, art. 969 c. civ. declară că convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. Noua teorie a impreviziunii, în lipsa unui text de lege care, ca în Franța, să-i recunoască în anumite cazuri existența, încearcă prin articole de doctrină și pledoarii la bară să știrbească din autoritatea art. 969 citat.

Jurisprudența noastră a refuzat însă aproape în unanimitate — *exceptis excipiendis* — să sancționeze această teorie.

Încă o anomalie. Legea prin art. 1200 c. civ., acordă deplină putere lucrului judecat. Iată însă că sub motiv de interes social, art. 2, alin. ultim din noua lege a chiriilor vine și declară că „hotărârie judecătorești rămase definitive și neexecutate având de obiect evacuarea chiriașilor, rămân fără efect”.

Am menționat aceste exemple, nu pentru a face o critică puterii legiuitoare sau a contesta nevoia imperioasă care a silito a legifera așa cum a făcut, dar pentru a arăta cât de subrede au devenit în drept principiile care până acum erau socotite ca nestrămutate.

Din toate acestea, și din alte multe cazuri, rezultă evident că vechea structură a dreptului numai corespunde nevoilor timpului. Principiul solidarității în con-

cepția dreptului modern, a luat o formă agresivă care tinde să emancipeze codul de disciplinile dreptului tradițional, pentru a face loc nouilor idealuri ale lumii de azi.

Jurisconsulții noștri se trudesesc în comisiuni pentru unificarea legislației. Această lucrare va fi, să sperăm, marea operă a anului în care am intrat, menită a da chestiunilor imperioase o deslegare armonică și echitabilă.

Privind dezechilibrul politic, social și economic în care au căzut statele după războiul mondial, nu e de mirare că epoca de față e prielnică tuturor inovațiilor. De aceea ne dăm seama de greutatea sarcinei, care apasă asupra legiuitorului.

Dacă în antagonismul ideilor și în lupta de clase ce vedem că se propagă, este greu de păstrat cumpăna Dreptății și de satisfăcut toate interesele ostile, ce sfortare s'ar cere legiuitorului ca în acest chaos să poată cel puțin salva principiul de viață al Justiției, care este: „constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi”.

SILIU RADULESCU

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI

LEGIUIREA AGRARĂ

Intr'un articol publicat de această revistă (No. 33 din 1922) dl. G. Budiș, colegul nostru dela Ocolul Câmpina, tratează despre exproprierea care sunt definitive în fața comisiunilor de Ocol, arătând că numai exproprierea efectuată în baza scării progresive din decretul-lege No. 3697 din 1918 ar fi definitive, celalt fel de expropriere (integrală) săvârșită la 1918 în baza aceluiași decret, trebuind a fi revizuită de actualele comisiuni de ocol.

Fără a face vreo critică aceluiași articol, vom numai să ne exprimăm părerea noastră în această chestiune lăsând ca discuția ulterioară să aleagă adevărata soluțiune.

Este perfect exact, după cum se scrie în articolul anunțat, că în decretul-lege No. 3697 din 1918 sunt prevăzute 2 feluri de exproprieri.

a) Exproprierea totală care lovește moșiile străinilor, absenteiștilor, tot pământul cultivabil al persoanelor morale și suprafețele necesare pășunelor comunale în regiunile de munte;

b) Mai este și exproprierea parțială, care lovește toate moșiile particularilor, dela 100 hectare în sus pământ cultivabil, și care se efectuează prin aplicarea scării progresive alăturată acestui decret.

Credem că aceste două feluri de exproprieri deja efectuate sunt definitive față cu noua expropriere

instituită de legea agrară, și care se îndeplinește acum, pentru mai multe motive :

1) Mai întâi pentru motivul prevăzut în art. 2 al legii agrare care declară :

„Pământul expropriat și accesoriile pe baza decretului No. 3697 din 1918 și prin aplicarea scării progresive anexată lui, este definitiv cu rezerva dispozițiilor prevăzute în art. 54...”

Articolul acesta al legii agrare este o expunere de principiu și ca atare rămâne să guverneze toate dispozițiile acestei legi în legătură directă cu el, afară de excepțiile ce eventual s'ar găsi înscrise în lege

Apoi din modul redactării articolului tragem iarăși un argument în favoarea tezei noastre, întrucât în acest articol se spune : „Pământul expropriat și accesoriile pe baza decretului 3697 din 1918 și prin aplicarea scării progresive anexată lui, este definitiv”.

Ori, dacă în zisul decret după cum s'a arătat sunt 2 feluri de exproprieri, este evident că așa cum este redactat art. 2 reproduc, face definitive ambele aceste exproprieri când spune : „acele făcute pe baza decretului 3697 din 1918” (deci moșiile expropriate în întregime și aparținând : străinilor, absenteiștilor, persoane morale) și acele „prin aplicarea scării progresive” (adică cele 2 milioane de hectare din orice moșie mai mare de 100 hectare pământ cultivabil).

Afară de aceasta, articolul 3 din regulamentul legii agrare, corespunzător art. 2 al legii, nu mai face nici o distincție asupra celor 2 feluri de exproprieri făcute la 1918 și le declară definitive în bloc.

2) În art. 37, III. 1 din legea agrară se prevăd atribuțiunile comisiunilor de ocol și se spune :

„Se pronunță în primă instanță asupra situației juridice a proprietăților din punct de vedere al exproprierii, asupra întinderii aproximative și a calității terenului supus exproprierii conform dispozițiilor legii de față peste exproprieria făcută prin aplicarea scării progresive cuprinsă în decretul No. 3697 din 1918”.

Din acest text credem că nu se poate trage un argument în favoarea părerii enunțate în articolul precitat, și anume că din moment ce în acest articol se vorbește numai de exproprieria făcută prin aplicarea scării progresive, s'ar trage concluzia că numai această exproprierie ar căpăta caracterul de definitivă, cealaltă rămânând a fi revizuită.

Noi socotim contrariul. Nu era nevoie să se pomenască în art. 37-III-1 din legea agrară, că actualele comisiuni de ocol au a se ocupa de exproprieria făcută la 1918 în afară de aplicarea scării progresive (art. 5 decretul lege 3697 din 1918) întrucât nu mai au asupra cărui punct sau fapt să se pronunțe de oarece această exproprierie este totală încă dela 1918, cu puține ex-

cepții când totuși întregul pământ cultivabil s'a declarat expropriat.

Interpretarea aceasta este întărită și prin textul art. 110 al regulamentului legii agrare, corespunzător art. 37-III-1 al legii, care din nou nu mai face nici o distincție între cele 2 feluri de exproprieri din decretul No. 3697 din 1918, ci declară că actualele comisiuni de ocol au a se pronunța asupra suprafeței de pământ aflată în ființă în stăpânirea proprietății și rămasă „după exproprieria prevăzută de decretul No. 3697 din 1918” (care expresie cuprinde în sfera sa cele 2 soiuri de exproprieri convenite).

Nicăeri în legea agrară sau în regulamentul ei, nu se prevede că actualele comisiuni de ocol ar avea căderea să revizuiască vreo exproprierie săvârșită în baza decretului No. 3697 din 1918 sau să se indice vreo normă sau procedură în această direcție.

Singura revizuire pe care legea agrară o dă în competența acestor comisiuni este a hotarelor comisiunilor locale și județene date în materie de constituire de pașune comunală (art. 37-III-1 al. a și b din legea agrară și art. 110 al. 2 și 3 din regulamentul ei).

4) Art. 2 din legea agrară, după cum am arătat, declară definitivă întreaga exproprierie (prin oricare din cele două procedee) săvârșită în baza decretului No. 3697 din 1918, cu rezerva celor înscrise în art. 54 al legii agrare, și care prevede operațiile de măsurătoare a moșiilor expropriate, efectuate pe teren de serviciul Cadastrului, care poate modifica în plus sau minus, cotele expropriate sau rămase proprietății, în caz când găsește o nepotrivire între suprafețele declarate și înscrise în hotărâre și situația reală de pe teren, adică poate revizui din punct de vedere al întinderii suprafețelor, hotărârile diverselor comisiuni instituite prin decretul No. 3697 din 1918 și în definitiv a face o revizuire a acestei exproprieri din acest punct de vedere numai.

5) Singurul organ în drept a revizui exproprieria din 1918 sau și cea actuală, este comitetul agrar în baza art 37-I din legea agrară și art. 93 corespunzător din regulamentul ei, care dacă admite revizuirea, numai atunci comisiunea însărcinată cu această operațiune capătă competența de a îndeplini o revizuire și încă și atunci e vorba de o comisiune județeană.

Pentru motivele enunțate mai sus credem că exproprieria în întregul ei săvârșită pe baza decretului lege No. 3697 din 1918 este și rămâne definitivă și că actualele comisiuni de ocol nu au a revizui aceste exproprieri.

Nu mai comisiunile județene pot opera o astfel de revizuire și numai în cazuri speciale și după trimiterea comitetului agrar, lucru ce se întâmplă foarte rar după câte cunoaștem.

Operația exproprierei și improprietării îndeplinește o funcțiune socială atât de importantă, mai cu seamă în împrejurările de azi, încât este necesar ca aceste operațiuni să fie cu totul ferite de neconținute fluctuațiuni și să rămână definitive de îndată ce s'au săvârșit.

Al. A. Botez
Judecător-Săveni
(Dorohoi)

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiunea II

Audiența dela 10 Octombrie 1921

Președenția D-lui Oscar Niculescu, președinte

Riva Zisman cu Ministerul Public

TĂINUIRE.—INFRAȚIUNE DISTINCTĂ DE FURT.—AMNISTIE.—ACORDAREA RI AUTORULUI PRINCIPAL.—DACĂ PROFITĂ ȘI TĂINUITO-RUL.—ART. 53 C. PENAL.—DECRETUL LEGE 1547/920.

Tănuirea fiind un act posterior, legat de infracțiune prin conexitate, dar nu de individ, constituie nu un act de complicitate, ci o infracțiune distinctă, de sine stătătoare și prin urmare pedepsibilă prin sine însăși; ast-fel că amnistia de care beneficiază autorul principal sau unul dintre tănuitori, nu profită celorlalți tănuitori, dacă ei nu se găsesc în condițiunile prevăzute de decretul-lege de amnistie.

Curtea deliberând,

Așupra motivului de casare:

„Rău Tribunalul nu mi-a aplicat decretul de amnistie, de oarece autorii principali fiind amnistiați, infracțiunea principală este ștearsă cu toate consecințele ei și deci eu care eram bănuită ca tănuitoare urma să fiu amnistiată, amnistia având un caracter real nu personal, adică ștergând în întregime faptul“.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că recurenta Riva Zisman, condamnată definitiv la închisoare corecțională prin sentința cu No. 358 din 1920 a Trib. județului Ismail, pentru faptul de tănuire la furt, prevăzut și pedepsit de art 306, 308, 53 al. II și 54 cod, penal și procurorul Tribunalului Ismail emitând contra sa mandatul de arestare cu No. 705 din 1921, Riva Zisman face contestațiune înaintea tribunalului, susținând că, fiind condamnată la închisoare ca tănuitoare, beneficiază de amnistie, întrucât autorii principali au fost amnistiați;

Că Tribunalul respinge contestațiunea pe motiv că recurenta nu poate beneficia de amnistia invocată, deoarece deși autorii principali au fost amnistiați, făcând dovada că au fost mobilizați în timpul războiului mondial, totuși contestatoarea, neputând administra această

probă și tănuirea fiind o infracțiune specială și independentă de delictul de furt, nu se poate prevala de dispozițiunile decretului de amnistie No. 1547 din 1920;

Având în vedere că prin motivul de casare recurenta susține, ca și înaintea Tribunalului, că din moment ce amnistia are un caracter real și autorii principali fiind amnistiați, urmează că și dânsa — condamnată ca tănuitoare — să fie amnistiată;

Considerând că decretul-lege cu No. 1547 din 1920 declară amnistiate toate faptele comise până la data aparițiunii lui, de toți acei chemați sub arme, cari au îndeplinit un serviciu în armată pe timpul războiului mondial, afară de unele infracțiuni, determinate în mod limitativ;

Considerând că, dacă amnistia, spre deosebire de grație, este reală, colectivă, în sensul că se aplică mai mult infracțiunilor decât persoanelor, aceasta însă nu însemnează că atunci când faptul a fost săvârșit de mai mulți indivizi, amnistia de care beneficiază acei cari îndeplinesc condițiunile sub care beneficiază acei cari celor cari nu întrunesc aceste condițiuni;

Considerând că dacă în materie de complicitate se aplică un principiu diferit, că adică amnistia de care beneficiază autorul principal profită și complicelui, chiar când nu satisface condițiunile legale, aceasta se explică prin aceea că amnistia face să se socotească faptul ca neavând ființă din punctul de vedere penal și că nu poate să existe complice fără autor principal;

Considerând că din art. 53 cod. penal, rezultă că tănuirea, fiind un act posterior, legat de infracțiune prin conexitate, dar nu de individ, constituie nu un act de complicitate, ci o infracțiune distinctă, de sine stătătoare, și prin urmare pedepsibilă prin sine însăși; că de aici urmează ca conștiință, că amnistia de care beneficiază autorul principal sau unul dintre tănuitori, nu profită celorlalți tănuitori, dacă ei nu se găsesc în condițiile prevăzute de decretul de amnistie;

Considerând în speță, că Tribunalul constată în sentința sa că recurenta Riva Zisman nu a făcut dovada că a avut vreun serviciu în armată sau în legătură cu armata, în campania 1916—1918;

Că dar, fiind stabilit că ea nu îndeplinește condițiunile din decretul-lege cu No. 1547 din 1920, nu poate beneficia de amnistie, nici în mod direct, nici prin faptul că autorii principali au fost amnistiați;

Că dar bine Tribunalul a respins cererea sa de a fi amnistiată;

Că astfel fiind, motivul de casare este nefundat și recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge

tereg terenul cultivabil în întindere de 4800 ha., rămânând neexpropriat numai terenul necultivabil;

Având în vedere că Abraham Fischer susține că rezilierea nu poate fi admisă pentru următoarele motive: 1) contractul de arendare din 1906 cuprinde două raporturi juridice și anume: un contract de arendă și o cesiune de drepturi; dreptul la borhot și la transportul pe calea ferată; că dreptul la borhot subsistă, independent de rezilierea contractului de arendare, pe tot timpul cât trebuie să dureze acest contract; 2) potrivit art. 8 din contract, rezilierea nu se poate cere decât pentru neplata de câștiu; că consecința este că, dispozițiunea art. 30, al. 2, al legii agrare și care e posterioară încheerii contractului nu poate modifica legea părților;

Având în vedere că Abraham Fischer este obligat către Societatea Ripiceni, conform contractului de arendare, la toate îndatoririle la care este ținut proprietarul prin contractele și învoielile de tot felul, în schimb se va bucura de toate folosasele ce sunt acordate prin contract și învoeli (art. 4); că prin contract se stipulează în mod expres că A. Fischer este subrogat în drepturile și obligațiunile lui Vernescu numai pe timpul cât are a dura acest contract;

Având în vedere că dreptul la borhot face parte integrantă din contractul de arendă, și nu poate prin urmare fi considerat ca un contract de cesiune distinct de acel de arendă; și acest drept nu poate subsista după rezilierea contractului de arendare, idee care rezultă și din clauza relatată mai sus, precum și din scrisoarea lui A. Fischer către Dupont, Meillasoux & Co. Câștul de 187.000 lei anual, reprezintă echivalentul folosinței moșiei și a folosinței dreptului la borhot; că altfel dreptul la borhot nu ar avea echivalent pecuniar, obligațiunea ar fi lipsită de cauză; cauza însă într-o interpretare singură logică, nu poate fi decât în valoarea care reprezintă câștiul moșiei.

Având în vedere că pentru a determina caracterul dreptului la borhot, nu se poate lua în considerație decât raportul juridic care rezultă din contractul de arendă dintre Vernescu și A. Fischer; că modul cum ar fi considerat Banca Tărănească dreptul la borhot prin actul de constituire a noii Societăți Ripiceni, nu interesează întru nimic această chestiune;

Având în vedere că s'a mai susținut de A. Fischer că concesiunea dreptului la borhot s'a făcut în schimbul obligațiunei ce și-a luat dânsul de a îndeplini față de societate îndatoririle lui Vernescu;

Având în vedere că C. G. Vernescu se angaja să aducă societății contracte de sfeclă pe o durată de 14 ani, și pentru o întindere de aproximativ 2000 ha., și se obligă însuși de a cultiva pe moșie o cantitate de sfeclă în condițiunile stipulate prin contractul special; că această obligațiune a lui C. Vernescu, care nu

are ca echivalent borhotul, încetase în momentul când A. Fischer a devenit arendașul moșiei Ripiceni; că dreptul pentru societate de a extrage piatră din cariera de pe moșie, este o restrângere a dreptului de folosință a arendașului și care a fost luată în considerație la determinarea prețului arendeii, neavând vreo legătură cu dreptul la borhot;

Având în vedere că s'a obiectat de A. Fischer că echivalentul cesiunei dreptului la borhot consistă și în acordarea unor avantajii deosebite lui C. Vernescu, precum și un avans de 96.000 lei cu procent de 5 la sută pe an prevăzut în contractul de arendare și două împrumuturi ipotecare;

Având în vedere că din nimic nu rezultă că între aceste împrumuturi și dreptul la borhot ar fi existat, în intențiunea părților, o relațiune de natură a arăta că a fost privit ca un echivalent parțial a acestor acte;

Având în vedere că dispozițiunea din art. 30, al. 2, al legii agrare nu e de ordine publică, de oarece nu este destinată să servească unui interes general; această dispozițiune însă se aplică la expropriările efectuate în baza decretului-lege No. 3697 din 1918, prin urmare are efect retroactiv, și deci se aplică și contractelor de arendare anterioare promulgării legii agrare; că clauza cuprinsă în art. 8 al contractului, că rezilierea nu poate fi cerută decât pentru neplata de câștiu, nu poate fi considerată ca o renunțare anticipată la facultatea acordată proprietarului prin art. 80 al legii agrare, pentru motivul că renunțările nu se presupun, și o astfel de renunțare nu putea să existe în anul 1914, data încheerii contractului, când este evident că nu se putea prevedea dispozițiunea unei legi promulgată în anul 1921;

Având în vedere că Abraham Fischer a susținut în subsidiar că pe baza analogiei trasă din art. 1443 c. civ. contractul nu poate fi reziliat decât pe ziua de 23 Aprilie 1922;

Având în vedere că din moșia Ripiceni s'a expropriat terenul cultivabil în întindere de 4800 ha., rămânând în partea neexpropriată 40 ha., păduri, cari sunt excluse din contractul de arendă, 8 ha. conac, 40 ha. carieră de piatră, 60 ha. iazuri, 20 ha. bazine, 20 ha. grădini de zarzavat, 20 ha. drumuri și soșele și 40 ha. închiriate Societății Ripiceni, care nu interesează în această discuțiune; că tot pământul cultivabil fiind expropriat, exploatarea agricolă, în vederea căreia s'a încheiat contractul de arendă a rămas fără obiect;

Având în vedere că art. 1443 c. civ. prevede că cumpărătorul care voește să uzeze de facultatea rezervată prin contractul de locațiune de a da concediu, trebuie să vestească pe arendaș cu cel puțin un an înainte; că motivul dărei concediului cu această condițiune este ca arendașul să poată avea timpul necesar pentru ca să-și poată strânge recolta; că dacă acest principiu s'ar apli-

ca prin analogie și în cazul de desființare a contractelor de arendare prevăzut de art. 30 al. 2 al. lecii agrare,— totuși în specie, nu se poate aplica, pentru motivul, că după cum s'a analizat mai sus, terenul rămas neexpropriat nu poate face obiectul unei exploatare agricole;

Având în vedere că A. Fischer nu se poate întemeia nici pe dispozițiunea art. 1436 c. civ. pentru a beneficia de termenul de un an. După acest articol în cazul când contractul a fost fără termen, concediul trebuie să se dea dela o parte la alta observându-se termenele defipte de obiceiul locului, precum câteva zile înainte de Sf. Gheorghe sau Sf. Dumitru;

Având în vedere că acțiunea a fost intentată la 10 Octombrie 1921, iar A. Fischer a primit copie de pe acțiune la 14 Octombrie acelaș an, că prin urmare tribunalul bine a pronunțat desființarea contractului pe ziua de 26 Octombrie 1921;

Având în vedere că art. 146 c. civ. stabilește principiul că arendașul care vine trebuie să lase celui ce ese încăperile cuviincioase și alte înlesniri pentru consumarea furajelor, și pentru strângerea recoltelor ce ar mai fi rămas; că, despre strângerea recoltelor nu poate fi discuție, terenul cultivabil fiind expropriat; că este evident că, aplicând prin analogie art. 1465 c. civ. A. Fischer, avea dreptul la înlesnirile necesare pentru consumarea furajelor, pe care le-ar fi avut pe moșie; că dreptul la borhot nu-l mai putea avea după 26 Octombrie 1921, data desființării contractului de arendă; că însăși părțile au regulat prin art. 12 al. contractului chestiunea prevăzută de art. 1465 c. civ., fixând și termenul până la care poate să ție vitele pe moșie pentru consumarea nutrețului;

Având în vedere că A. Fischer a susținut că a plătit tot câștiul aferent părții de moșie neexpropriată înainte de intentarea acțiunii;

Având în vedere că prin art. 5 al. contractului se stipulează modul cum urmează a se plăti câștiul: 1) dându-se lui A. Fischer o delegație de a plăti ratele către creditul fonciar din București; 2) prin plata impozitelor; 3) prin reținerea sumelor necesare pentru plata împrumuturilor contractate de C. Vernescu dela A. Fischer, precum și procentelor unui împrumut ipotecar tot către A. Fischer. Restul fiind obligat a-l plăti proprietarului semestrial la 1 Aprilie și 1 Octombrie a fiecărui an;

Având în vedere că din certificatul percepției circumscripției a 15-a din județul Botoșani din 16 Martie 1922 nu rezultă dacă impozitul fonciar a fost plătit înainte de intentarea acțiunii; iar pentru plata celorlalte datorii pentru care avea delegațiune, sau despre vreo plată către societate nu s'a produs nici o dovadă; că prin urmare rămâne fără temei concluziunea ce se voește a se trage din faptul acestei plăți, că ar avea

dreptul să rămâie pe moșie până la 23 Aprilie 1922;

Având în vedere că în susținerea lui A. Fischer se vorbește de plata arendeii părții neexpropriată; însă dânsul pretinzând că are dreptul la întreaga cantitate de borhot, trebuia să facă dovada plății pentru întreaga cantitate;

Având în vedere că A. Fischer se referă la o somațiune a Băncii Tărănești, prin care i se face cunoscut de a plăti câștiul redus, și că a și primit câștiul;

Având în vedere că Banca Tărănească prin somația din 21 Aprilie 1920, adresată lui A. Fischer, îi notifică că arenda pentru terenul neexpropriat este de 20982 lei anual, și ținând seamă de avantajii pe care le are dela Societatea Ripiceni și de pe moșie, trebuie să plătească dela 1 Aprilie 1919 o sumă globală de 120.000 lei anual; adăugând că nu mai are dreptul de a plăti pe creditorii lui C. Vernescu, deoarece această sarcină și-a luat-o banca; că din conținutul acestei somațiuni nu rezultă nici un argument în sprijinul celor susținute de A. Fischer; că A. Fischer n'a afirmat că a acceptat punctele din somație; nu precisează ce sumă a plătit, și nu face dovada despre această plată;

Având în vedere că din faptele expuse rezultă că apelul declarat de Abraham Fischer nefiind întemeiat, urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Prim Președinte, respinge ca nefundat apelul.

Semnați: P. Volanschi, D. Cihodariu, D. G. Lupu, N. N. Gane, M. Haralamb.

TRIBUNALUL DOROHOI

Audiența de la 14 Martie 1922

Președenția D-lui Const. Sachelarescu, judecător de ședințe

Matilda Gr. Burdea cu Sofia Abramovici.

TIMBU SI ÎNREGISTRARE. — ACTIUNE ÎN JUSTIȚIE. — CERERE ACCESORII. — VALOARE. — ART. 23 L. TIMBRULUI.

1. Din punct de vedere fiscal, valoarea acțiunii este valoarea tuturor capetelor de cerere, iar pentru cererile de constatare sau desființarea legăturilor de drept, valoarea reclamațiunii se identifică cu valoarea contractului.

2. In caz când se cere constatarea sau desființarea unei legături de drept, se taxează deosebit și daunele ce se cer ca accesorii.

Tribunalul,

Având în vedere incidentul ridicat de către intimată prin apărătorul său, prin care cere a se anula apelul făcut de către Matilda Gr. Burdea contra cărții de judecată a Judecătoriei ocol urban Botoșani, precum și acțiunea făcută la prima instanță, ca nesuficient timbrată.

Având în vedere susținerile și concluziile părților și actele din dosar, din care se constată în fapt următoarele :

Cu petiția înregistrată la No. 1331 din 1922, Matilda Gr. Burdea întetează înaintea d-lui Judecător al ocolului urban Botoșani o acțiune pe timbru de 20 lei în contra Sofiei Abramovici cerând rezilierea contractului de locațiune intervenit între dânsese, a cărui valoare locativă este de 900 lei anual și în plus 2400 lei cu titlu de daune pe care în ședința din 26 Aprilie 1921 și le-a redus la 1000 lei, acțiune care prin cartea de judecată No. 82 din 27 Aprilie 1921 a fost respinsă ca nedovedită.

În contra acestei cărți de judecată, prin petiția înregistrată la No. 12609 din 1921, Matilda Gr. Burdea a declarat apel înaintea Tribunalului Botoșani pe timbru de 20 lei, care prin sentința No. 169 din 12 Mai 1921 a fost anulat ca netimbrat, sentință care a fost casată în urma recursului făcut de către Matilda Gr. Burdea, trimițându-se dosarul acestui Tribunal pentru judecare.

Considerând că potrivit art. 23, al. I, litera e, din legea timbrului, se taxează deosebit drepturile patrimoniale evaluate în bani de drepturile ce se fundează pe rezultatul unei rezilieri de convențiuni, percepându-se pentru cele dintâi ca taxă specială un timbru proporțional de 50 la sută, iar pentru cele din urmă, o taxă fixă de 60 lei ;

Considerând că în principiu taxarea urmează valorii acțiunii, iar valoarea acțiunii reprezintă totalitatea valorilor ce rezultă din toate capetele de cerere ale acțiunii.

Că deci fiecare capăt de cerere a unei acțiuni reprezintă din punctul de vedere fiscal o valoare taxabilă ce nu poate să dispară prin prezența în aceeași acțiune a altor capete de cereri, așa că ori de câteori se va întâlni în aceeași acțiune cereri relative la drepturi patrimoniale susceptibile de a fi evaluate în bani și cereri de reziliere de contracte, taxarea se va face separat pentru fiecare din punctul de vedere al specialității taxelor și în acelaș timp cumulativ din punctul de vedere al valorii.

Considerând că potrivit art. 23, al. I, legea timbrului pentru acțiunile ce se întentează la judecătoreie, când valoarea acțiunii în total trece de 1500 lei, se urmează acelaș fel de taxare ca și la Tribunal, atât din punctul de vedere al quantumului cât și a normelor de percepere ;

Că, dacă prin valoarea acțiunii se înțelege fie valoarea arătată de petiționar, fie cea ce rezultă din totalitatea valorilor individuale specificate când sunt mai multe capete de cereri, toate apreciable în bani și declarate ca atare, dificultatea începe să apară atunci când se cumulează în aceeași petiție cereri ce conțin o evaluare bănească de acelea ce se referă numai la o constatare sau desființare de legături de drept.

Că, în legea timbrului nu se găsește înscrisă nici o normă pentru a determina valoarea acțiunii în afară de cazurile când ea rezultă din chiar cuprinsul acțiunii și arătările petiționarului ;

Că atunci ne vom servi de criteriile arătate în această privință în materie de competență, căci nu este de admis ca o valoare determinată de legiuitor pentru fixarea competenței să fie înlăturată din punct de vedere al fiscalității, fie pe motiv că legea fiscalului nu o prevede expres, fie pe motiv că valoarea presupusă de legiuitor interesează numai chestiunea de competență.

Că, în materie de reziliere de contracte și anulări de convențiuni, legea Judecătoriilor de Ocoale stabilind normele de competență ale instanței, a indicat ca valoare a acțiunii, valoarea contractului ; astfel art. 30 din legea Judecătoriilor de Ocoale din 1908 fixând competența Judecătorului de Ocol pentru contractele de locațiune mai mici de 1500 lei, iar pentru cererile imobiliare art. 33 din legea Judec. de Ocoale fixând competența la contractele mai mici de 3000 lei când obiectul acțiunii se confundă cu rezoluțiunea însăși a contractului.

Că dar, păstrând principiul că valoarea acțiunii este valoarea tuturor capetelor (de cerere, precum și principiul că pentru cererile de constatare sau desființarea legăturilor de drept, valoarea reclamațiunii se identifice cu valoarea contractului, urmează ca în specia ce ne preocupă, valoarea totală a acțiunii o reprezintă valoarea contractului de 900 lei a locațiunii, plus valoarea de 1000 lei a daunelor solicitate.

Că deci suma reclamațiunii fiind de 1900 lei taxele urmează a se percepe potrivit art. 23, al. I, legea timbrului, ca și înaintea Tribunalului, adică timbru de 20 lei pentru intentarea acțiunii, taxa specială de 60 lei pentru rezilierea contractului și taxa de 5 lei pentru cele 1000 lei cerute cu titlu de daune.

Că, în fine, nu s'ar putea obiecta că în cazul special ce face obiectul litigiului fiind vorba de daune, ele ar trebui considerate ca accesorii a acțiunii principale, cum sunt considerate și pentru fixarea competenței de judecată, cu consecința de a nu influența valoarea totală a acțiunii din punct de vedere fiscal, întrucât, dacă ele nu influențează valoarea totală a acțiunii din punct de vedere al competenței, aceasta se face pe baza principiului că accesoriul urmează principalului, principiu străin absolut de domeniul fiscalității și care nu a fost consacrat decât cu scop procedural pentru o bună și lesnicioasă administrație a justiției și pentru a servi la determinarea competenței.

Că, nefăcându-se dovadă nici că acțiunea s'a intentat pe timbrul arătat mai sus, nici că apelul s'a făcut pe timbrul corespunzător valorii totale a acțiunii și nici că s'au plătit la prima zi de înfățișare taxele și amenda, urmează a se considera atât acțiunea cât și apelul ca insuficient timbrate și în consecință ar fi anulate ca atare, incidentul ridicat fiind deci fundat. tare, incidentul ridicat fiind deci fondat.

Pentru aceste motive, redactate de dl. jude-supleant, anulează, etc.

Semnați, Const. Sachelarescu, Oct. Pienescu.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite costul abonamentului rămas neachitat.